

En begränsningsregel för fastighets- skatten, m.m. (prop. 2001/02:3)

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en begränsningsregel för fastighetskatten och avstyrker de motioner som väckts i ärendet.

Reservationer har avgivits av m, kd och fp och ett särskilt yttrande av c.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion	6
Lagförslagen	10
Reservationer.....	11
1. En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion, m.m. (punkterna 1 och 2) – m	11
2. En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion, m.m. (punkterna 1 och 2) – kd	13
3. En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion, m.m. (punkterna 1 och 2) – fp.....	14
Särskilt yttrande.....	16
Fastighetsbeskattningen – c	16
Bilagor	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	18
Propositionen.....	18
Följdmotioner	18
2. Regeringens lagförslag	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut.

1. En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion, m.m.

Riksdagen antar de i proposition 2001/02:3 framlagda förslagen till

1. lag om skattereduktion för fastighetsskatt med den ändringen att orden ”9 och 10 §§” byts ut mot orden ”10 och 11 §§” i 9 § och att ikraftträdandebestämmelsen får följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den 15 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering”.

2. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) med den ändringen att ikraftträdandebestämmelsen får följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den 15 december 2001”.

Därmed bifaller riksdagen propositionen 2001/02:3 i denna del och avslår motionerna 2001/02:Sk5, 2001/02:Sk6 yrkande 1, 2001/02:Sk7 yrkande 1 och 2001/02:Sk8 yrkande 1.

Reservation 1 (m) - delvis

Reservation 2 (kd) - delvis

Reservation 3 (fp) - delvis

2. Övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Sk6 yrkandena 2–5, 2001/02:Sk7 yrkande 2 och 2001/02:Sk8 yrkande 2.

Reservation 1 (m) - delvis

Reservation 2 (kd) - delvis

Reservation 3 (fp) - delvis

Stockholm den 13 november 2001

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Anita Johansson (s), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Lena Sandlin-Hedman (s), Marie Engström (v), Sven Brus (kd), Gudrun Lindvall (mp), Rolf Kenneryd (c), Lennart Kollmats (fp), Stig Rindborg (m) och Lennart Axelsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för år 2001 (prop. 2000/01:1) redovisades att det i Regeringskansliet hade påbörjats ett arbete i syfte att tillskapa regler för att begränsa uttaget av fastighetsskatt. Reglerna skall ta sikte på hushåll med låga inkomster som är bosatta i fastigheter med höga taxeringsvärden. Reglerna skulle ges retroaktiv tillämpning fr.o.m. den 1 januari 2001. Inriktningen på arbetet var att hushåll med normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden inte skulle behöva betala mer än 6 % av den sammanlagda hushållsinkomsten i fastighetsskatt. Vidare angavs att bestämmelsen skulle utformas som en skattereduktionsregel.

Resultatet av detta arbete presenterades i en promemoria från Finansdepartementet den 9 mars 2001. Förslaget bygger delvis på ett förslag om en generell utformad begränsningsregel som Fastighetsbeskattningskommittén lade fram i sitt delbetänkande Begränsad fastighetsskatt, SOU 1999:59. Promemorian har remissbehandlats. Förslagen i promemorian överensstämmer i stort med det förslag som regeringen beslutade att remittera till Lagrådet den 20 juni 2001.

Regeringen har nu återkommit till dessa frågor i den proposition som utskottet behandlar i det följande. I förhållande till de remitterade förslagen har vissa ändringar gjorts som betingas av att regeringen i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1) föreslagit att fastighetsskatten för småhus sänks från 1,2 % till 1,0 % med retroaktiv verkan fr.o.m. den 1 januari 2001.

I detta ärende har regeringen även föreslagit vissa korrigeringar i bestämmelserna om skattebefrielse i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Förslaget har i denna del överlämnats till finansutskottet för att samordnas med de ändringar i samma lagrum som föreslås i budgetpropositionen för 2002. Finansutskottet har i betänkande 2001/02:FiU1 tillstyrkt att justeringarna i energiskattelagen genomförs.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och de motioner som har väckts i ärendet framgår av *bilaga 1* till betänkandet. De lagändringar som regeringen föreslår redovisas i *bilaga 2*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en begränsningsregel för fastighetsskatten. Regeln tar sikte på fastighetsägare och tomträttsinnehavare som bor i småhus – småhusenheter och småhus med tillhörande tomtmark på lantbruksenheter. Begränsningen sker genom skattereduktion. Regeln innebär att fastighetsskatten efter skattereduktionen – under vissa förutsättningar – inte skall överstiga 5 % av den skattskyldiges inkomst. Vid inkomstberäkningen beaktas också den skatt-

skyldiges förmögenhet på visst sätt. I förmögenheten räknas inte den aktuella fastighetens taxeringsvärde in. Reglerna gäller endast den skattskyldiges permanenta bostad och de gäller småhus som inte upplåtits med hyres- eller bostadsrätt. Fritidsfastigheter omfattas inte. Reglerna är tillämpliga under förutsättning att den skattskyldiges fastighet har ett taxeringsvärde som uppgår till minst 280 000 kr. Uppgår den skattskyldiges inkomster till 600 000 kr eller mer är reglerna heller inte tillämpliga. Skattereduktionen kan uppgå till högst 27 200 kr. Endast fastigheter i Sverige omfattas.

Finns det flera personer i den skattskyldiges hushåll beräknas inkomsterna gemensamt för den skattskyldige och andra i samma hushåll. Detsamma gäller om hushållsmedlemmarna – t.ex. två makar – äger fastigheten tillsammans. De personer som sambeskattas vid förmögenhetsbeskattningen anses ingå i samma hushåll. Särskilda regler finns vid dödsfall för efterlevande make, sambo, eller underåriga barn som övertar fastigheten.

Reglerna föreslås träda i kraft den 1 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Detta innebär alltså att reglerna skall tillämpas retroaktivt från den 1 januari 2001.

Utskottets överväganden

En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om skattereduktion för fastighetsskatt och följdändringen i skattebetalningslagen samt avslår de motioner som väckts i ärendet. När det gäller motionsyrkandena om frysta taxeringsvärden, sänkt eller successivt slopad fastighetsskatt, reducerat underlag för fastighetsskatten, m.m. hänvisar utskottet bl.a. till att finansutskottet nyligen avstyrkt motsvarande yrkanden vid behandlingen av budgetpropositionen för 2002.

Propositionen

Regeringen föreslår att en skattereduktionsregel införs som innebär att fastighetsskatten för ett småhus som utgör den skattskyldiges permanenta bostad begränsas så att den under vissa förutsättningar inte överstiger 5 % av inkomsterna. Utgångspunkten för förslaget är att lindra de problem som fastighetsskatten kan medföra för vissa hushåll. Det framhålls särskilt att det finns ett antal hushåll vilkas inkomster är låga men som åläggs höga fastighetsskatter. Vidare anges att detta framför allt gäller fastigheter som ägts under lång tid och som ligger i attraktiva områden där marknadsvärdena och därmed taxeringsvärdena stigit kraftigt. Det kan röra sig om personer som bosatt sig i attraktiva fritidsområden med höga taxeringsvärden och där de lokala inkomstmöjligheterna ofta är begränsade. Syftet med begränsningsregeln är att åstadkomma en lindring för hushåll av detta slag.

Den föreslagna regeln är konstruerad så skattereduktion endast medges om taxeringsvärdet överstiger 280 000 kr. (Vid denna nivå på taxeringsvärdet kommer fastighetsskatten att utgöra 5 % av inkomsten för en person som enbart uppbär folkpension och pensionstillskott). Skatten skall dock aldrig kunna bli lägre än 2 800 kr när regeln tillämpas. Den övre gränsen är satt vid ett taxeringsvärde på 3 miljoner kronor, vilket innebär att skattereduktion inte medges för den del av taxeringsvärdet som överstiger detta belopp. Vid en skattesats på 1,0 % kan skattereduktionen maximalt uppgå till 27 200 kr $[0,01 \times 3\,000\,000 - 280\,000]$. En annan konsekvens av regelns konstruktion är att fastighetsskatten över huvud taget inte kan reduceras om hushållsinkomsten uppgår till 600 000 kr eller mer.

Hushållsinkomsten föreslås, i de fall fastighetsägaren inte kan sambeskat- tas med någon annan person, utgöras av summan av fastighetsägarens beskattningsbara förvärvsinkomst och inkomsten av kapital. Regeringen anser

att övervägande skäl talar för att förhindra en situation där hushåll genom hög skuldsättning kommer i fråga för begränsningsregeln och föreslår att underskott i inkomstslaget kapital inte skall beaktas. Inte heller bör kapitalöverskott hos en hushållsmedlem kunna kvittas mot underskott hos andra hushållsmedlemmar. Starka rättviseskäl talar enligt regeringens mening för att även förmögenheter skall beaktas vid beräkning av hushållsinkomsten. Hushållsinkomsten föreslås ökas med 15 % av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet efter det att taxeringsvärdet på permanenta bostaden dragits av. Är taxeringsvärdet högre än tre miljoner kronor får den del av taxeringsvärdet som överstiger detta belopp inte dras av. Med beskattningsbar förmögenhet avses den del av förmögenheten som överstiger fribeloppen, som år 2001 är 1 miljon kronor för ensamstående och 1,5 miljoner kronor för sambeskattade par. I budgetpropositionen för 2002 föreslås att fribeloppen höjs till 1,5 miljoner kronor respektive 2 miljoner kronor.

Finns det fler personer i samma hushåll bör frågan om skattereduktionens storlek inte bara bero på fastighetsägarens inkomster utan på hushållets sammanlagda inkomster och förmögenheter. I sådant fall föreslås skatten begränsas till att inte överstiga 5 % av hushållets sammanlagda inkomst och förmögenhet. Detsamma föreslås gälla om fastigheten ägs gemensamt av hushållsmedlemmarna. I ett hushåll skall enligt propositionen anses ingå de personer som kan sambeskattas enligt förmögenhetsskattelagen. Detta innebär att makar som lever tillsammans och föräldrar med hemmavarande barn skall anses ingå i samma hushåll liksom sambor som tidigare varit gifta med varandra eller som har eller har haft barn tillsammans.

För att underlätta för efterlevande make, sambo och underåriga att bo kvar i fastigheten i händelse av makens, sambons eller föräldrarnas bortgång bör skattereduktion även kunna medges under vissa förutsättningar vid dödsfall även om den skattskyldige inte ägt fastigheten under hela året. Vidare föreslås att skattereduktion under vissa förutsättningar skall kunna medges dödsboet under dödsfallsåret och året därefter.

Enligt Finansdepartementets beräkningar kommer lagförslaget att medföra att omkring 100 000 personer medges skattereduktion.

Motionerna

I motionerna Sk6 yrkande 1 av Bo Lundgren m.fl. (m), Sk8 yrkande 1 av Kenneth Lantz m.fl. (kd), Sk7 yrkande 1 av Rolf Kenneryd m.fl. (c) och Sk5 av Lennart Kollmats och Karin Pilsäter (fp) yrkas avslag på regeringens förslag om begränsningsregel för fastighetsskatten. Motionärerna anser att förslaget ökar komplexiteten i skattesystemet och skapar nya marginaeffekter för låg- och medelinkomsttagare, dvs. de som skall omfattas av systemet. Dessutom innebär begränsningsregeln en ny form av sambeskattning, eftersom det inte bara är fastighetsägarens inkomster som skall vara avgörande för om rätt till skattereduktion skall föreligga utan också övriga hushållsmedlemmars inkomster och förmögenheter. I några av motionerna riktas kritik också mot att förslaget innebär att underskott i kapital, t.ex. på grund av höga ränte-

utgifter, inte påverkar bedömningen av om rätt till skattereduktion skall föreligga. Andra kritiska synpunkter som förs fram är att förslaget inte omfattar fritidsfastigheter, vilket innebär att människors valfrihet i boendet minskar, och att det hushållsbegrepp som används i lagförslaget missgynnar gifta och sambor med barn. Sammanfattningsvis anser motionärerna att begränsningsregeln är ett bevis för att fastighetsbeskattningen är orimlig. Det är naturligtvis fel på en skatt som fått sådana orimliga konsekvenser att en särskild regel för att lindra skatteuttaget för de allra värst drabbade måste införas.

I motionerna från kd, c och fp hänvisas också till att respektive parti i särskilda motioner, som behandlats i samband med budgetpropositionen för år 2002, lagt fram förslag rörande fastighetsbeskattningen som bl.a. innebär att regeringens förslag till begränsningsregel inte behövs.

I motion Sk6 (m) yrkas vidare att fastighetsskatten successivt skall avskaffas och att ett första steg är att fastighetsskatt, med verkan fr.o.m. den 1 januari 2001, inte skall få tas ut på ett underlag som överstiger 1997 års taxeringsvärden. Motionärerna föreslår därutöver att fastighetsskatten för småhus sänks till 0,9 % och till 0,5 % för flerbostadshus år 2002 samt att endast halva markvärdet skall ligga till grund för fastighetsskatteuttaget på bostäder (yrkande 2–5). Även i motion Sk8 (kd) yrkas att taxeringsvärdena åter fryses och att skatten inte skall få tas ut på ett underlag som överstiger 1997 års taxeringsvärden (yrkande 2).

I motion Sk7 (c) föreslås ändringar i fastighetstaxeringsförfarandet så att en omtaxering för år 2001 kan göras där marknadsvärdet bestäms med hänsyn till medianvärdet av referensförvärven inom ett värdeområde (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Uttaget av fastighetsskatt har sedan år 1996 begränsats genom sänkta skattesatser och genom att taxeringsvärdena för bl.a. småhus varit frysta under åren 1997–2000, dvs. någon årlig omräkning av taxeringsvärdena har inte genomförts. Frysningen upphörde vid årsskiftet 2000/01. Eftersom priserna på småhus ökat kraftigt på många håll påverkar detta taxeringsvärdena. Om de höjda taxeringsvärdena skulle tillåtas slå igenom fullt ut skulle detta leda till kraftiga förändringar i fastighets- och förmögenhetsskatteuttaget i stora delar av landet. För att motverka sådana effekter har skatten på småhus sänkts i olika omgångar och nyligen till 1,0 % med retroaktiv verkan fr.o.m. den 1 januari 2001, och fribeloppen i förmögenhetsbeskattningen har höjts (bet. 2001/02:FiU1). Det skall även nämnas att inkomstskatten har sänkts för låg- och medelinkomsttagare. Vidare har en utgångspunkt för beslutet att låta de omräknade taxeringsvärdena slå igenom den 1 januari i år varit att en begränsningsregel för fastighetsskatten införs med verkan fr.o.m. detta datum. Riksdagen har i samband med budgetbesluten för 2001 utgått från att en sådan regel införs. Varken finansutskottet eller skatteutskottet har gjort någon annan bedömning när det gäller inkomstberäkningen för budgetåret 2002.

Senare i höst kommer riksdagen att ta ställning till ett förslag från regeringen om att nuvarande omräkningsförfarande skall ersättas med en förenk-

lad fastighetstaxering mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna. Därutöver kommer förslag om att införa en särskild dämpningsregel för att undvika att den treåriga omräkningsperioden leder till kraftiga språngvisa höjningar av taxeringsvärdet att presenteras nästa år.

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att det, trots den kraftiga nedsättningen av fastighetsskattesatsen och övriga beslutade eller planerade åtgärder, fortfarande finns behov av att fullfölja planerna på att ytterligare begränsa uttaget av fastighetsskatt för hushåll med låga eller normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden som är bosatta i småhus med höga taxeringsvärden. Framför allt gäller det ägare till fastigheter som ägts under lång tid och som ligger i storstadsområden eller andra attraktiva områden där marknadsvärdena stigit kraftigt. Detta är också syftet med den i propositionen nu föreslagna begränsningsregeln.

Regeringens val av metod går ut på att begränsningen skall åstadkommas genom en skattereduktion som innebär att fastighetsskatten för ett småhus som utgör den skattskyldiges permanenta bostad begränsas så att den under vissa förutsättningar inte överstiger 5 % av hushållsinkomsten. Eftersom avsikten med begränsningsregeln är att hushåll med låga eller normala inkomster inte skall få en orimligt hög fastighetsskatt i förhållande till sina inkomster anser regeringen att det bör finnas såväl en nedre som en övre gräns för taxeringsvärdet för att fastighetsskatten skall kunna reduceras. Förslaget har i denna del fått en utformning som enligt utskottets mening är både rimlig och väl ägnad att tillgodose syftet med begränsningsregeln. Det har dessutom den fördelen att alltför besvärande marginaleffekter kunnat undvikas.

I motionerna har kritik riktats bl.a. mot att förslaget inte omfattar fritidsfastigheter, att underskott i inkomstslaget kapital inte skall beaktas vid inkomstberäkningen och att komplexiteten i skattesystemet ökar. Vidare har motionärerna påtalat att det hushållsbegrepp som används missgynnar gifta och sambor med barn.

Med hänsyn till avsikten med begränsningsregeln finner utskottet det inte påkallat att utvidga regeln till att omfatta också fritidsfastigheter, utan anser att endast fastighetsägarens permanenta bostad skall omfattas, dvs. den fastighet (småhus) där denne varit bosatt året före taxeringsåret. Utskottet gör heller inte någon annan bedömning än regeringen när det gäller vilka inkomster som skall påverka bedömningen av om rätt till skattereduktion skall föreligga. Begränsningsregeln ökar förvisso komplexiteten i skattesystemet. Detta får dock vägas mot det starka intresset av att lindra de problem som fastighetsskatten kan medföra för vissa hushåll. Vid en sådan avvägning får den ökade komplexiteten godtas. Utskottet vill dessutom påpeka att både Riksskatteverket och Lagrådet har godtagit förslaget. Det skall också tilläggas att propositionens förslag till begränsningsregel är enklare till sin utformning än det förslag som remissbehandlats, såtillvida att propositionens hushållsbegrepp är detsamma som det som gäller i förmögenhets-

skattelagen. Detta innebär att begränsningsregeln kan tillämpas utan särskild ansökan.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om en begränsningsregel för fastighetsskatten och avstyrker motionsyrkandena om avslag på propositionen.

Utskottet vill samtidigt framhålla att begränsningsregeln innebär en nyhet i fastighetsskattesystemet, vars tillämpning och effekter bör följas upp av regeringen. Utskottet vill också erinra om att regeringen aviserat att fastighetsbeskattningen skall utredas på nytt och nu på ett mer förutsättningslöst sätt än tidigare.

Motionsyrkanden om en återgång till frysta taxeringsvärden, ändrade fastighetsskattesatser, reducerat beräkningsunderlag och successivt slopad fastighetsskatt har nyligen avstyrkts av skatteutskottet och finansutskottet vid behandlingen av utgiftsramar och beräkningen av statsinkomsterna (bet. 2001/02:FiU1, SkU1y). Utskottet vidhåller sin uppfattning och vill dessutom framhålla att ställningstaganden till genomgripande förändringar av beskattningen av fastigheter bör anstå i avvaktan på det nyssnämnda utredningsarbetet. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna Sk6 yrkandena 2–5 och Sk8 yrkande 2. En motion om att marknadsvärdena skall beräknas enligt en medianvärdesmetod har också nyligen avslagits av riksdagen (bet. 2000/01:SkU25). Utskottet finner inte anledning att göra någon annan bedömning med anledning av nu aktuellt yrkande i motion Sk7. Även detta yrkande avstyrks.

Lagförslagen

I 9 § förslaget till lag om skattereduktion för fastighetsskatt hänvisas till bestämmelserna i 9 och 10 §§ i stället för rätteligen till 10 och 11 §§. Riksdagen bör därför besluta om en ändring av regeringens lagförslag i enlighet härmed.

Vidare bör riksdagen besluta att flytta fram ikraftträdandet till den 15 december 2001. Detta innebär inte någon ändring av förslaget om att reglerna skall tillämpas retroaktivt från den 1 januari 2001.

Förslaget om ändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi har utgått ur detta ärende. Förslaget har överlämnats till finansutskottet för att samordnas med de ändringar i samma lagrum som föreslås i budgetpropositionen för 2002.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion, m.m. (punkterna 1 och 2) – m

av Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Stig Rindborg (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 1 och 2 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om begränsningsregeln och antar de i proposition 2001/02:3 framlagda förslagen till

1. lag om skattereduktion för fastighetsskatt med den ändringen att orden ”9 och 10 §§” byts ut mot orden ”10 och 11 §§” i 9 § och att ikraftträdandebestämmelsen får följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den 15 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering”.

2. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) med den ändringen att ikraftträdandebestämmelsen får följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den 15 december 2001”.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2001/02:3 i denna del och motionerna 2001/02:Sk6 yrkande 1, 2001/02:Sk5, 2001/02:Sk7 yrkande 1 och 2001/02:Sk8 yrkande 1.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattningen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2001/02:Sk6 yrkandena 2–5 och 2001/02:Sk8 yrkande 2 samt avslår motion 2001/02:Sk7 yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringens förslag om en begränsningsregel för fastighetsskatten banar väg för nya krångliga och svåra skatteregler. Regeln ökar komplexiteten i ett redan komplicerat skattesystem och skapar nya marginaleffekter för låg- och medelinkomsttagare, dvs. för dem som skall omfattas av systemet. Nya gränsdragningsproblem uppkommer, som knappast går att lösa på ett konsekvent och rättvist sätt. Begränsningsregeln innebär en ny form av sambeskattning, eftersom det inte bara är fastighetsägarens inkomster som skall vara avgö-

rande för om rätt till skattereduktion skall föreligga utan också övriga hushållsmedlemmars inkomster och förmögenheter. Förslaget missgynnar således gifta och sambor med barn. Människors valfrihet i boendet minskar också eftersom förslaget inte omfattar fritidsfastigheter utan endast den permanenta bostaden. Därtill kommer att regeln medför höga administrativa kostnader och kan utgöra ett incitament för att i ökad utsträckning lämna oriktiga inkomst- och förmögenhetsuppgifter till skattemyndigheterna.

Regeringen har dock ansett att behovet av en begränsningsregel gör sig gällande med en sådan styrka att nu redovisade invändningar inte medför någon annan bedömning än att förslaget skall läggas fram. Regeringen har därmed medgett att fastighetsskatten nu fått så orimliga konsekvenser att något måste göras. I stället för en ordentlig reformering av systemet med sikte på att avskaffa fastighetsskatten väljer regeringen att inom ramen för ett orättfärdigt skattesystem införa en mycket komplicerad lättnadsregel för de allra värst drabbade. Vi anser att begränsningsregeln är ett ytterligare bevis för att fastighetsskatten är felaktig och att regeringens förslag inte gör systemet bättre.

Förslaget bör därför enligt vår mening inte genomföras utan i stället skall fastighetsskatten på sikt tas bort.

Fastighetsskatten är orättfärdig eftersom den tas ut utan hänsyn till bärkraft. Skatten har fått allvarliga konsekvenser för många boende, inte minst för dem som tvingas flytta från hus och hem. Fastighetsskatten blir också en specialskatt på tillväxtregionerna och andra attraktiva områden där marknadsvärdena och därmed taxeringsvärdena stigit kraftigt. Som ett första steg mot ett avskaffande av fastighetsskatten anser vi att taxeringsvärdena skall frysas på 1997 års nivå så att detta värde utgör ett tak för underlaget för skatten. Skatten på småhus skall sänkas till 0,9 % och sedan med 0,1 procentenhet per år. För att minska de regionala skillnaderna anser vi att endast halva markvärdet skall ingå i underlaget för fastighetsskatten.

En majoritet i finansutskottet har emellertid nyligen föreslagit riksdagen att fastställa de ekonomiska ramar för utgiftsområdena i statsbudgeten och den beräkning av statens inkomster som regeringen föreslagit i budgetpropositionen för år 2002. Eftersom detta ställningstagande inte lämnar utrymme att genomföra våra ovan angivna åtgärder redan nästkommande budgetår har vi inte möjlighet att helt fullfölja våra yrkanden. Regeringen bör dock återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning i enlighet med det anförda. Med våra förslag behövs inte någon krånglig regel för att begränsa uttaget av fastighetsskatt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion, m.m. (punkterna 1 och 2) – kd

av Kenneth Lantz (kd) och Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 1 och 2 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om begränsningsregeln och antar de i proposition 2001/02:3 framlagda förslagen till

1. lag om skattereduktion för fastighetsskatt med den ändringen att orden ”9 och 10 §§” byts ut mot orden ”10 och 11 §§” i 9 § och att ikraftträdandebestämmelsen får följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den 15 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering”.

2. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) med den ändringen att ikraftträdandebestämmelsen får följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den 15 december 2001”.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2001/02:3 i denna del och motionerna 2001/02:Sk8 yrkande 1, 2001/02:Sk5, 2001/02:Sk6 yrkande 1 och 2001/02: Sk7 yrkande 1.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattningen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2001/02:Sk8 yrkande 2 och 2001/02:Sk6 yrkande 3 samt avslår motionerna 2001/02:Sk6 yrkandena 2, 4 och 5 och 2001/02:Sk7 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att uttaget av fastighetsskatt måste begränsas men dock inte på det sätt som regeringen föreslår i propositionen. Förslaget om en begränsningsregel ökar komplexiteten i skattesystemet och skapar nya margineffekter för låg- och medelinkomsttagare, dvs. för dem som skall omfattas av systemet. Vidare anser vi att det är orimligt att så mycket som 5 % av den samlade hushållsinkomsten löpande skall betalas i fastighetsskatt för en tillgång som köpts för redan beskattade pengar. Begränsningsregeln innebär dessutom en ny form av sambeskattnings, eftersom det inte bara är fastighetsägarens inkomster som skall vara avgörande för om rätt till skattereduktion skall föreligga utan också övriga hushållsmedlemmars inkomster och förmögenheter. Förslaget missgynnar således gifta par och sambor med barn. Vi finner det också anmärkningsvärt att underskott i inkomstslaget kapital, t.ex. på grund av höga ränteutgifter, inte skall påverka bedömningen av om rätt till skattereduktion skall föreligga.

I stället för att lappa och laga i nuvarande orättfärdiga fastighetsskattesystem, som drabbar alla boende oavsett inkomst- och betalningsförmåga,

anser vi att systemet grundligt måste reformeras. Som ett första steg bör taxeringsvärdena åter frysas så att skatt inte tas ut på ett underlag som överstiger 1997 års taxeringsvärden. En sådan åtgärd skulle motverka de orimliga effekter som regeringens politik för med sig för många fastighetsägare. På sikt vill vi avskaffa systemet med statlig fastighetsskatt och i stället ge kommunerna en möjlighet att ta ut en fastighetsavgift (på en betydlig lägre nivå än nuvarande skatt) för täckande av kostnader för vägunderhåll och liknande.

En majoritet i finansutskottet har emellertid nyligen föreslagit riksdagen att fastställa de ekonomiska ramar för utgiftsområdena i statsbudgeten och den beräkning av statens inkomster som regeringen föreslagit i budgetpropositionen för år 2002. Eftersom detta ställningstagande inte lämnar utrymme att genomföra våra ovan angivna åtgärder redan nästkommande budgetår har vi inte möjlighet att helt fullfölja våra yrkanden. Regeringen bör dock återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning i enlighet med det anförda. Behovet av en särskild begränsningsregel kommer då att försvinna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion, m.m. (punkterna 1 och 2) – fp

av Lennart Kollmats (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkterna 1 och 2 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anføres om begränsningsregeln och antar de i proposition 2001/02:3 framlagda förslagen till

1. lag om skattereduktion för fastighetsskatt med den ändringen att orden ”9 och 10 §§” byts ut mot orden ”10 och 11 §§” i 9 § och att ikraftträdandebestämmelsen får följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den 15 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering”.

2. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) med den ändringen att ikraftträdandebestämmelsen får följande lydelse: ”Denna lag träder i kraft den 15 december 2001”.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2001/02:3 i denna del och motionerna 2001/02:Sk5, 2001/02:Sk6 yrkande 1, 2001/02:Sk7 yrkande 1 och 2001/02:Sk8 yrkande 1.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anføres om fastighetsbeskattningen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2001/02:Sk6 yrkande 3 och 2001/02:Sk8 yrkande 2 samt avslår motionerna 2001/02:Sk6 yrkandena 2, 4 och 5 och 2001/02:Sk7 yrkande 2.

Ställningstagande

Folkpartiet anser att det nuvarande systemet för fastighetsskatt har fått orimliga konsekvenser för enskilda fastighetsägare. De förslag som regeringen lagt fram i budgetpropositionen och i den nu aktuella propositionen är inte tillräckliga för att råda bot på den orimliga fastighetsskattepolitiken. Folkpartiet vill grundligt reformera systemet med sikte på att fastighetsskatten avskaffas. Som ett första steg mot en grundlig reformering av fastighetsbeskattningen anser vi att taxeringsvärdena bör frysas vid den nivå som gällde under år 2000, utom i de fall där de nya taxeringsvärdena är lägre, samt att skattesatsen bestäms till 1,0 % för småhus. Efter en sådan omläggning bör skattesatserna sänkas successivt i den takt som samhällsekonomin och andra överväganden kan medge. Olika boendeformer skall så långt som möjligt likställas. Regeringens förslag om en begränsningsregel, som närmast kan liknas vid en brandkårsutryckning, visar med all tydlighet att den förda politiken är felaktig. Förslaget ökar komplexiteten i skattesystemet och försvårar för den enskilde att på ett rimligt sätt kunna bedöma sin skatt. Dessutom har förslaget den nackdelen att marginaleffekterna ökar med 5 procentenheter.

Vi har yrkat avslag på regeringens förslag om en begränsningsregel för fastighetsskatten. Med vårt förslag till omläggning och successivt avskaffande av fastighetsskatten behövs nämligen inte någon begränsningsregel av det slag som regeringen föreslår.

En majoritet i finansutskottet har emellertid nyligen föreslagit riksdagen att fastställa de ekonomiska ramar för utgiftsområdena i statsbudgeten och den beräkning av statens inkomster som regeringen föreslagit i budgetpropositionen för år 2002. Eftersom detta ställningstagande inte lämnar utrymme för en lösning på fastighetsskatten som vi nu förordar redan nästa budgetår har vi inte möjlighet att helt fullfölja vårt yrkande. Regeringen bör dock återkomma till riksdagen med förslag till ett reformerat fastighetsskattesystem i enlighet med vad vi ovan anfört. Behovet av krångliga lättnadsregler – sådana som den nu föreslagna – kommer då att försvinna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttrande.

Fastighetsbeskattningen – c

av Rolf Kenneryd (c).

Regeringens förslag om att begränsa uttaget av fastighetsskatt för vissa hushåll som drabbats särskilt hårt av regeringens politik på fastighetsskatteområdet bör enligt min mening inte genomföras. En begränsningsregel av det slag som nu föreslås skapar nya marginaleffekter för låg- och medelinkomsttagare, dvs. för dem som skall omfattas av systemet. Eftersom förslaget innefattar undantag från vad som annars gäller i fråga om beskattning av fastigheter och endast skall tillämpas på fastighetsägare som uppfyller vissa villkor i fråga om sina ekonomiska förhållanden blir skattesystemet väsentligt krångligare och nya gränsdragningsproblem uppkommer. Dessutom innebär förslaget en ny form av sambeskattnings, eftersom det inte bara är fastighetsägarens inkomster som skall vara avgörande för om rätt till skattereduktion skall föreligga utan också övriga hushållsmedlemmars inkomster och förmögenheter. Förslaget missgynnar således gifta par och sambor med barn. Sambeskattnings är också omodernt och ojämnt.

Utgångspunkten för Centerpartiets förslag till skattesänkningar inom bostadsområdet är att människor skall få lägre boendekostnader och att det skapas neutralitet mellan olika boendeformer. Vi anser att regeringen går en onödig omväg när man försöker lösa problemet med höga taxeringsvärden genom att sänka skattesatsen och införa särskilda lättnadsregler för utsatta hushåll. Enligt vår uppfattning måste taxeringsvärdena åter frysas på 1997 års nivå fram till nästa allmänna fastighetstaxering. Denna återgång bör ske retroaktivt fr.o.m. 2001. Därutöver anser vi att taxeringsförfarandet måste reformeras. Nuvarande system ger nämligen inte rättvisa och rimliga taxeringsvärden, vilket blivit än mer uppenbart sedan frysningen av taxeringsvärdena upphörde vid årsskiftet. Vårt förslag i denna del innebär att taxeringsvärdena knyts till aktuella marknadsvärden och att marknadsvärdena bestäms med hänsyn till medianvärdet av referensförvärven inom ett värdeområde. Köpeskillingar i den undre och övre kvartilen skall räknas bort. Med denna metod kommer varken orimligt höga eller mycket låga köpeskillingar att påverka omräkningen av taxeringsvärdet för övriga fastigheter i värdeområdet. Taxeringsvärdena blir därigenom mera rättvisa och rimliga. I övrigt anser vi att fastighetsskatten bör omvandlas till en schablonintäkt som beskattas som inkomst av kapital, vilket vi närmare utvecklat i vårt budgetalternativ för år 2002.

Med vårt förslag kommer uttaget av fastighetsskatt att bli både lägre och rimligare än vad som nu är fallet och någon begränsningsregel – sådan som den nu föreslagna – behövs inte.

En majoritet i finansutskottet har emellertid nyligen föreslagit riksdagen att fastställa de ekonomiska ramar för utgiftsområdena i statsbudgeten och den beräkning av statens inkomster som regeringen föreslagit i budgetpropositionen för år 2002. Eftersom detta ställningstagande inte lämnar utrymme för att genomföra våra ovan angivna åtgärder avstår jag från att fullfölja våra yrkanden som avser 2002. Vi återkommer i frågan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Regeringen (Finansdepartementet) föreslår i proposition 2001/02:3 att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om skattereduktion för fastighetsskatt,
2. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
3. förslaget har överlämnats till finansutskottet och behandlas i betänkande 2001/02:FiU1.

Följdmotioner

2001/02:Sk5 av Lennart Kollmats och Karin Pilsäter (fp):

Riksdagen avslår proposition 2001/02:3 En begränsningsregel för fastighetsskatten m.m.

2001/02:Sk6 av Bo Lundgren m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår propositionen (2001/02:3) vad gäller förslaget om en begränsningsregel för fastighetsskatten.
2. Riksdagen beslutar att fastighetsskatten successivt skall avskaffas.
3. Riksdagen beslutar att fastighetsskatten för inkomståret 2001 skall beräknas på 1997 års taxeringsvärden, i de fall dessa är lägre än nu gällande.
4. Riksdagen beslutar att fastighetsskatten skall utgå med 0,9 % för småhus och med 0,5 % för flerbostadsfastigheter år 2002.
5. Riksdagen beslutar att endast halva markvärdet skall ingå som beräkningsunderlag för fastighetsskatten.

2001/02:Sk7 av Rolf Kenneryd m.fl. (c):

1. Riksdagen beslutar att avslå förslaget om en begränsningsregel för fastighetsskatten.
2. Riksdagen beslutar att ändra fastighetstaxeringslagen så att en omtaxering för år 2001 kan göras där marknadsvärdet bestäms med hänsyn till medianvärdet av referensförvärven inom ett värdeområde.

2001/02:Sk8 av Kenneth Lantz m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om att införa en begränsningsregel för fastighetsskatten.
2. Riksdagen beslutar att återgå till och frysa taxeringsvärdena av fastigheter till 2000 års nivå.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

